

Пріоритетним напрямком державної правової політики наразі є реформування органів державної влади та оптимізація їх структури. Відповідно до концепції реформ, процес оптимізації відбувається поетапно і поступово.

Прогресивним напрямком діяльності органів юстиції стало запровадження у 2015-му році діяльності центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги. У Вінницькій області такі центри безпосередньо працюють у Вінниці, Козятині, Гайсині та Томашполі. Тут малозабезпечені громадяни мають можливість отримати кваліфіковану допомогу юриста-адвоката за рахунок держави для захисту своїх прав та свобод по кримінальним, цивільним та адміністративним справам.

Наразі реформи чекають на районні та міськрайонні управління юстиції області. У всіх областях України загалом ліквідують 586 управлінь юстиції, в тому числі 28 у Вінницькій області. Функції вказаних підрозділів розподілять між різними структурами. Частина – відійде органам місцевого самоврядування, нотаріусам, а

також акредитованим суб'єктам, які виконуватимуть функції реєстрації прав на нерухоме майно.

Таким чином, до першого липня поточного року управління юстиції в районах повністю реформують. На їхній базі створять бюро правової допомоги, які забезпечуватимуть роботу громадських приймалень із надання всебічної юридичної допомоги людям. Тобто такі бюро будуть створені в кожному районі та місті обласного значення як відокремлені структурні підрозділи місцевих центрів. У містах, де вже діють місцеві центри, функції виконуватимуться такими центрами, в яких громадяни отримуватимуть доступ до відповідних он-лайн сервісів Міністерства юстиції та зможуть отримати безоплатну первинну правову допомогу – роз'яснення та консультації правового характеру. Крім того, у новостворених бюро будуть займалися активною просвітницькою правовою діяльністю на рівні кожної територіальної громади.

Конкурс на заміщення посад у новостворених бюро планується розпочати уже в травні 2016 року.

Література

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 року (редакція від 02 березня 2014 року) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.
2. Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 02.06.2011 року (редакція від 21.02.2016 року) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua>.
3. Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 року (редакція від 21.02.2016 року) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua>.
4. Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні : Закон України від 17.04.1991 року (редакція від 29.11.2012 року) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua>.
5. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту : Закон України від 08.07.2011 року (редакція від 03.03.2016 року) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua>.
6. Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту : Закон від 22.10.1993 року (редакція від 24.03.2016 року) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua>.
7. Бова Є.Ю. Безоплатна правова допомога стає реальністю? / С.В. Гончаренко, Є.Ю. Бова // Адвокат. – 2009. - №7 (106). – С. 10-14

УДК 342.733

ЗАХИСТ ПРАВА НА ОСВІТУ ГРОМАДСЬКИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ

Мельничук О. Ф. – д.ю.н., професор.

Вінницький національний аграрний університет

Досвід демократичних країн переконує, що розвиненість інститутів громадянського суспільства, складовою яких є й громадські організації, забезпечує повноцінну реалізацію людиною її прав. Ефективне

функціонування громадських організацій у сфері освіти є запорукою захисту прав та законних інтересів учасників освітнього процесу. Тому не випадково спостерігається пробудження наукового інтересу до вивчення

їх сутності. На нашу думку, захист права на освіту, що здійснюється громадськими організаціями, має свої ознаки. По-перше, він має громадський характер, тобто здійснюється недержавними формуваннями. По-друге, громадські організації використовують у правозахисній діяльності як юридичні, так і неюридичні (організаційні, наукові, просвітницькі, морально-психологічні) засоби впливу або поєднують їх. По-третє, кількість можливих для вибору та застосування громадськими організаціями юридичних засобів захисту права на освіту поступається неюридичним. По-четверте, громадський захист не гарантує остаточного прийняття рішення у справі та вирішення спору. По-п'яте, він може мати як індивідуальний, так і масовий характер (широке залучення громадськості). Пошосте, ефективність такого захисту великою мірою залежить від ініціативності, мобільності членів громадської організації, усвідомлення ними власної значущості у забезпеченні прав людини і громадянина.

На наш погляд, перевагами здійснення захисту права на освіту громадськими організаціями є його відносна оперативність; можливість поєднання як юридичних, так і неюридичних засобів впливу для досягнення більшого ефекту; надання такому захисту масового характеру; незалежність від владних структур у прийнятті рішень.

Поряд з перевагами для нього характерні й недоліки. Найбільш суттєвий з них – недостатність використання саме правових засобів впливу для забезпечення захисту. Громадські організації неспроможні вирішити спір по суті, прийняти остаточне рішення у справі захисту права на освіту. На ефективність правозахисної діяльності громадських організацій негативно впливає їх слабка матеріально-технічна база, що «підштовхує» до пошуків впливових політичних партій. Вдається взнаки й психологічний чинник – інертність лідерів та інших членів громадських організацій, зневіра у свої сили.

Можливо, вказані недоліки й пояснюють причину низького рівня довіри населення до правозахисної діяльності громадських організацій. Так, вивчення автором думки учасників освітніх правовідносин свідчить,

що лише 31 % респондентів вважає їх здатними захистити право на освіту.

Водночас зауважимо, що в Україні функціонує чимало громадських організацій, метою яких є захист прав учнів, студентів, молоді, науковців, тобто тих, хто є учасником освітнього процесу або потенційно може ним бути. Наприклад, Всеукраїнська молодіжна громадська організація «Демократична спілка студентів «Студентська платформа», Всеукраїнська молодіжна громадська організація «Українська студентська спілка», «Громадська Рада освітян і науковців України» тощо [1, с. 330-331].

Вагомий внесок у захист прав та основних свобод роблять громадські організації, метою яких є безпосередня правозахисна діяльність. Змістом їх правового захисту є представництво інтересів членів громадських організацій в органах державної влади та органах місцевого самоврядування, у судах та інших установах; надання юридичних консультацій, складання документів тощо. Правозахисні громадські організації забезпечують організацію юридичних приймалень, де кваліфіковані фахівці безоплатно надають юридичні консультації з різних питань реалізації права на освіту. Наприклад, здобуття освіти дитиною, яка перебуває в медичному закладі; відмови вчителів проводити індивідуальні заняття вдома з дитиною-інвалідом; відрахування учня зі школи тощо. Для прикладу наведемо діяльність Всеукраїнської асоціації громадських організацій «Українська Гельсінська спілка з прав людини». Вбачається, що для досягнення статутної мети ця організація пропагує правозахисні ідеї, міжнародні стандарти прав людини, максимально сприяє в створенні гарантій їх дотримання, здійснює правове просвітництво, збір інформації про факти порушень прав, підтримує процес становлення та розвиток українського правозахисного руху, застосовує форми конструктивної участі громадськості в законотворчому процесі з питань, що пов'язані із захистом прав та основних свобод тощо [2]. На офіційному веб-сайті цієї правозахисної громадської організації міститься чимало корисної правової

інформації у вигляді роз'яснень, консультацій, порад, довідок, повідомлень про порушення прав тощо.

Отже, аналіз статутних завдань громадських організацій вказує на їх змістовний формально-визначений характер, що є однією з невід'ємних умов їх гарантійної діяльності. Однак, вважаємо, що посилення правозахисної діяльності громадських організацій у сфері освіти може поліпшитися у разі надання їм права оскарження нормативно-правових актів органів виконавчої влади, Верховної Ради Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування та інших суб'єктів владних

повноважень навіть тоді, коли ці акти не застосовуються до громадських організацій і вони не є суб'єктами правовідносин, у яких буде застосовано ці акти. Тому, взявши до уваги зміст ч. 2 ст. 171 Кодексу адміністративного судочинства України та п. 2 ч. 1 ст. 21 Закону України «Про громадські об'єднання», пропонуємо доповнити 170ст. 171 Кодексу адміністративного судочинства України таким реченням: «Право оскаржити нормативно-правовий акт мають громадські об'єднання, щодо яких його не застосовано, якщо вони захищають права, свободи та законні інтереси осіб, щодо яких буде застосовано цей акт».

Література

1. Мельничук О.Ф. Право людини на освіту : монографія / О. Ф. Мельничук. – Вінниця : ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2013. – 440 с.
2. Статут Всеукраїнської асоціації громадських організацій «Українська Гельсінська спілка з прав людини» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://helsinki.org.ua/index.php?id=1130864777>.

УДК 332.87

ПРОЕКТ «ОСББ»: ЗА І ПРОТИ ЖИТТЯ БЕЗ ЖЕКІВ

Поджаренко А.В. – к.т.н.

директор ТОВ «GPS Transport Control»;

Ковальов А.С. – депутат

Вінницька обласна Рада

З 1 липня 2015 року набрав чинності Закон України «Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку» (надалі - Закон) [1]. Передбачається, що норми Закону стимулюватимуть населення до створення об'єднань співвласників багатоквартирних будинків (наділ - ОСББ). Але сьогодні фактично можна констатувати, що не кожен українець розуміє, що це за об'єднання і навіщо вони потрібні?

Взагалі-то, держава ще з початку 2000-х років намагалася залучити населення до процесу масового створення ОСББ. Зокрема, наприкінці 2001 року був прийнятий Закон України «Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку»[2]. Про потребу створення ОСББ йдеться і в Законі України «Про Загальнодержавну програму реформування і розвитку житлово-комунального господарства на 2009-2014 роки»[3], причому в останньому, створення

ОСББ розглядається як один з напрямків самого реформування. Програма передбачала до кінця 2014 року створити більше 45,5 тис. об'єднань співвласників. Але населення не виявило достатнього ентузіазму, який передбачався, і на початок 2016 року в країні існує всього трохи більше 16,5 тис. ОСББ [4]. Процес створення ОСББ був аж надто уповільненим, але тепер – з введенням в дію нового Закону, на нашу думку, все має змінитися.

Різниця в житті звичайного жеківського дому та ОСББ – рівно та, що буває між будь-якою справою у виконанні працюючого за мізерну зарплату бюджетника і кровно зацікавленого в результаті власника. Причому, багато ОСББ обслуговуються тими ж комунальним ЖЕКами, але у них все добре – принаймні, краще, ніж в будинках без об'єднань. А вся різниця в тому, що «звичайний» будинок нікуди не дінеться, а керівництво ОСББ, якщо працювати з цим